

ARNHEMENSCHIE SCOURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal wekelijks wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Donnesdag, Zaterdag en Zondag, is 1/5 in de drie maanden.

VRIJDAG 10 JULI.

De prijs der Advertentien is, voor elke regel, f 1.00, en voor elken regel na boven 20 centen, behalve 35 centen zegelrecht, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berichten.

Paris, 6 juli. Sir Robert Peel heeft van vercheidene zijner vrienden te Parijs geschreven, dat hij tegen den 15den dezer Londen dacht te verlaten, en 2 à 3 dagen te Parijs zou blijven, om verder zijne reis naar Italië voort te zetten.

De hertog van *Lumale* verwacht in Algerie tusschen van zijnen broeder, den prins van *Joinville*. Hij zegt, dat beide prinsen zich in Tanis zullen ontmoeten, en van daar naar Frankrijk terugkeeren. Waar de hertog van *Lumale*, de oefeningen van de school te Grenoble zou gaan bijwonen. Inderdaad wordt de hertog van *Lumale* in die stad verwacht.

BELGIE.

Brussel, 7 juli. In den *Commerce Belge* leest men alreeds onze gevolmachtigde minister in Brussel, die heden morgen alhier aankomen, maar hij heeft het traktaat niet medegebracht, welk tusschen ons gouvernement en dat der Nederlanden is gesloten geworden, en waarop men reeds hoort eenige dagen reeds te moeten wachten.

Het traktaat, dat in de onderhandelingen en harer vorderingen is gehouden, mag men niet gelooven, dat het ontbreken der koninklijke onderteekening nog langen tijd duren zal. Het is voltooit zal laten; en men mag zulks niet te minder onderstellen, daar onze correspondent uit 's Gravenhage, die ons de onderteekening door de onderhandelaar heeft gemeld, ons bovendien de de wettelijke zaak mededeelt, dat de koninklijke onderteekening van twee zijner provincien, alvorens in 's Gravenhage te verlaten, aan den koning naar 's Gravenhage heeft geschreven, dat de noodzaak, waarin hij zich bevond, om donderdag staande in 's Gravenhage terug te zijn, hem dwong, zijne reis naar die provincie voor eenige dagen uit te stellen. Bij gezag van Z. M. de koning der Nederlanden, die ons de onderteekening door 's Gravenhage heeft gemeld, ons bovendien de de wettelijke zaak mededeelt, dat de koninklijke onderteekening van twee zijner provincien, alvorens in 's Gravenhage te verlaten, aan den koning naar 's Gravenhage heeft geschreven, dat de noodzaak, waarin hij zich bevond, om donderdag staande in 's Gravenhage terug te zijn, hem dwong, zijne reis naar die provincie voor eenige dagen uit te stellen.

de vervulling van de formaliteit der koninklijke onderteekening dan kort daarop zal volgen. De Kamer der Vertegenwoordigers, in hare zitting van heden, verklaringen moet geven, welke de koning over de onderteekening der koninklijke onderteekening van twee zijner provincien, alvorens in 's Gravenhage te verlaten, aan den koning naar 's Gravenhage heeft geschreven, dat de noodzaak, waarin hij zich bevond, om donderdag staande in 's Gravenhage terug te zijn, hem dwong, zijne reis naar die provincie voor eenige dagen uit te stellen.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 7 juli. Historieschiedkundige M. de koning, die heden morgen alhier aankomen, maar hij heeft het traktaat niet medegebracht, welk tusschen ons gouvernement en dat der Nederlanden is gesloten geworden, en waarop men reeds hoort eenige dagen reeds te moeten wachten. Het traktaat, dat in de onderhandelingen en harer vorderingen is gehouden, mag men niet gelooven, dat het ontbreken der koninklijke onderteekening nog langen tijd duren zal. Het is voltooit zal laten; en men mag zulks niet te minder onderstellen, daar onze correspondent uit 's Gravenhage, die ons de onderteekening door de onderhandelaar heeft gemeld, ons bovendien de de wettelijke zaak mededeelt, dat de koninklijke onderteekening van twee zijner provincien, alvorens in 's Gravenhage te verlaten, aan den koning naar 's Gravenhage heeft geschreven, dat de noodzaak, waarin hij zich bevond, om donderdag staande in 's Gravenhage terug te zijn, hem dwong, zijne reis naar die provincie voor eenige dagen uit te stellen.

en daarna eene reis naar Berlijn en naar H. Ds goederen in Silas ondernemen. De toernooi zou Z. M. de koning, die heden morgen alhier aankomen, maar hij heeft het traktaat niet medegebracht, welk tusschen ons gouvernement en dat der Nederlanden is gesloten geworden, en waarop men reeds hoort eenige dagen reeds te moeten wachten.

— Uit het verslag, door gedeputeerde staten van Zuid-Holland, heden aan de staten der provincie gedaan, blijkt, dat de staatsraad gouverneur, bij de weder-aanvaarding zijner betrekking, betnigd heeft, dat het hem hoogst aangenaam was, zijne betrekkingen tot de provincie te kunnen hervatten, en dat hij zulks deed met het vernieuwde voornemen, om zich geheel aan de behartiging van hare belangen toe te wijden.

De bevolking der provincie bedroeg, op 1 januari 1846, 558,837 zielen, als: in de steden 290,959 en ten platten lands 267,878. In 1845 zijn geboren 22,967 kinderen; overleden 16,818 personen; gehuwd 4417 paren en hebben er 17 echtscheidingen plaats gehad. De bevolking was verdeeld als volgt: 394,604 hervormden; 134,451 roomsch-katholijken; 1120 roomsch-katholijken der oude oere; 10,920 evangelisch-lutherschen; 296 herstelde idem; 3156 remonstranten; 652 mennonieten; 9085 heidnische idem; 277 portugeische idem; 1181 christelijke afgescheidenen; en 115 niet-gememde gezindheden.

Aan de staten zal een algemeen reglement ter voorkoming en blussing van brand in de gemeenten ten platten lands, voor deze provincie, worden onderworpen.

De aanleg is vergund van eene postwagen-dienst van Utrecht over Gorinchem op Breda, van eene lusschen Rotterdam en Utrecht, alsmede eene van Voorburg naar 's Gravenhage.

Nopens den spoorweg tusschen 's Gravenhage en Rotterdam wordt gezegd, dat thans reeds eene lengte van 10,000 Nederlandsche ellen van de aardenbaan is afgewerkt, terwijl men in de overige, bedragende ongeveer 13,000 Nederlandsche ellen, voor het grootste gedeelte overal begonnen is. Aan deze werken zijn thans ongeveer 3000 arbeiders bezig, en 560 vaartuigen zijn dagelijks in de vaart, om het benodigde zand aan te voeren. Het oogmerk is niet lange meer verwijderd, dat de koninklijke residentie door eenen lijnen spoorweg met de tweede koopstad des rijks, de tusschenliggende plaatsen zal zijn verbonden. De aanleg is vergund van eene postwagen-dienst van Utrecht over Gorinchem op Breda, van eene lusschen Rotterdam en Utrecht, alsmede eene van Voorburg naar 's Gravenhage.

Nopens den handel worden, over het algemeen, eenige meer voldoende uitkomsten aangeboden dan in vorige jaren. De hoeveelheid gefabriceerd gedistilleerd heeft, in 1845, 2621 vaten minder bedragen dan in 1844, zijnde er 2224 minder naar buitenlands verzonden, dan in het vorige jaar.

De voorloopige berichten omtrent de te veld staande aardappelen en granen, met uitzondering van de rogge, waaromtrent nog niets met zekerheid te zeggen valt, luiden alleins gunstig en geten de beste uitkomsten op een goed gewas.

Ergersteren kwam zekere Fransman aan het hotel van den engelschen minister, vragende naar den bij Z. Exa. dienvonden kon, met wie hij kon spreken.

kend schieden te zijn, ten einde dezen te verzocken, hem, voor korte oogenblikken, eenige kleederen te leenen, om ter audientie van Z. Exa. den heer minister van financiën te worden toegelaten. De koning voldeed aan zijn verlangen en kleedde hem geheel aan, ja voorzag hem van een gouden horologie met eene zware halsketting en eenen fraajen rotting met zilveren knop.

Nadat hij het hotel had verlaten, keerde hij niet weder; men zag hem niet ter audientie en bij onderzoek bleek het, dat hij, onder het aankleeden, ook gestolen heeft eene portefeuille, waarin aan onderscheidene bankbiljetten eene som van f 285. De koning heeft dus alléén behouden de door dien bedrieger uitgetrokken oude kleedingstukken.

's Hertogenbosch, 7 juli. De provinciale vergadering zal het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant deszelfs algemeene vergadering houden des namiddags ten 6 ure, in het gebouw *Casino*, alhier. De werkzaamheden der vergadering zijn de volgende: 1°. opening der vergadering door den heer voorzitter; 2°. verslag nopens den toestand van het genootschap, door den secretaris; 3°. verslag nopens den toestand der bibliotheek en de verzameling van munten, ontheden en zeldzaamheden, door den heer bibliothecaris dr. *Hermans*; 4°. opname der rekening van den heer penningmeester *Rits*, en 5°. uitschrijving van prijzragen voor 1847.

Utrecht, 7 juli. Uit het verslag van de gedeputeerde staten dezer provincie blijkt, dat de bevolking der provincie op 1 januari 1846 bedroeg 153,083 zielen, als: 87,612 hervormden; 58,700 roomsch-katholijken, enz. Het getal der studenten aan de hogeschool bedroeg 307, waarvan 72 in de godgeleerdheid, 83 in de regtsgeleerdheid, 35 in de geneeskunde, 27 in de wis- en natuurkunde en 90 in de letteren.

Utrecht, 7 juli. Het door den heer *Beeldsnijder van Fosholl* aan onze provinciale staten-vergadering (zie deze courant van gisteren) aangeboden voorstel tot het in het openbaar houden der vergaderingen, is van den volgenden inhoud:

Art. 109. der grondwet schrijft voor, dat de zittingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal in het openbaar worden gehouden. — Dit voorschrift is in zijne gevolgen nuttig voor den staat, nuttig voor degenen, die de Tweede Kamer kiezen, en nuttig voor de leden zelf.

Nuttig voor den staat; want de openbaarheid der zittingen uit van personen, die niet in de Kamer zitten, en over wier regten, wier bezittingen in die Kamer beschikt wordt. Zijn die raadgeeringen ondoelmatig — de leden kunnen ze verontachtamen; zijn zij nuttig, en nuttig, — de leden, of liever de staat, heeft er het voordeel van. — Hoe zoude thans de toestand van ons vaderland zijn, waren de zittingen der Tweede Kamer van 1813 af steeds met gesloten deuren gehouden geweest?

Nuttig voor de kiezers. Zij kunnen slechts door het vernemen van openbare beradslagen oordeelen, of hunne stemmen geschikt zijn geweest. Zij hebben op die beoordeling een recht: deze is hun eene behoefte, welke zij op goede gronden een recht hebben te eischen. — Het is de plicht der leden, of liever de staat, heeft er het voordeel van. — Hoe zoude thans de toestand van ons vaderland zijn, waren de zittingen der Tweede Kamer van 1813 af steeds met gesloten deuren gehouden geweest?

Nuttig voor de kiezers. Zij kunnen slechts door het vernemen van openbare beradslagen oordeelen, of hunne stemmen geschikt zijn geweest. Zij hebben op die beoordeling een recht: deze is hun eene behoefte, welke zij op goede gronden een recht hebben te eischen. — Het is de plicht der leden, of liever de staat, heeft er het voordeel van. — Hoe zoude thans de toestand van ons vaderland zijn, waren de zittingen der Tweede Kamer van 1813 af steeds met gesloten deuren gehouden geweest?

»wat zij doen. Individuël hebben de kundige, cordate, wel-
»spreekende, in een woord, geschikte leden er belang bij,
»dat de openbaarheid hen van de onkundigen, slaauwen, on-
»verschilligen zorgvuldig schifte.

»Dezelfde redenen, die voor het invoeren van de open-
»baarheid der zittingen van de Tweede Kamer der Staten-
»Generaal gepraevaleerd hebben, pleiten voor die der pro-
»vinciale staten, en daarbij komt er nog eene; zij is deze:
»zonder de menschen, die zich met de algemeene zaken
»bemoeijen, zijn er meer, die verstand hebben van pro-
»vincie-zaken, dan van strafzaken. Hunne aandacht, die
»nu op de staatszaken gevestigd is, zoude op de provinci-
»ale belangen worden overgebracht bij de openbaarheid der
»beraadslagingen daarover. De landsregering zoude de be-
»moeyelijking door minkundige raadgevingen derven: de
»provincie zoude de voorlichting van mannen, die men toch
»hunne bemoeijing niet zaken in het algemeen nimmer be-
»letten kan, aanwinnen in zaken, waarvan zij meer kennis
»hebben, dan van staatszaken.

»De grondwet verbiedt de openbaarheid der zittingen on-
»der staten niet. Terwijl zij zulks gebod aan de Tweede
»Kamer, heeft zij het bij ons aan den tijd en aan ons-zel-
»ven overgelaten. Ik stel voor, om onze zittingen in het ver-
»volg in het openbaar te houden, zoodat er eene vordering van
»een tiende gedeelte der tegenwoordige leden noodig zij, om
»bij uitzondering eene zitting met gesloten deuren te houden.

Utrecht, 8 juli. Men vermeent, dat de staatsraad-
gouverneur dezer provincie, in de statenvergadering
van gisteren, heeft te kunnen gegeven, het voorstel
van den heer mr. *Beeldsnyder van Voshol en de
Vrije-Ness* aan zijne instructie getoetst en daarin geene
bedenkingen gevonden te hebben, waardoor het ter ta-
fel brengen van gezegd voorstel zou worden verhinderd,
terwijl Z. H. E. Gestr. voorts vier punten van consi-
deratie bijbragt en in t breede, met de Z. H. E. G.
eigene welsprekendheid, ontwikkelde. Deze punten
zouden in substantie hierop nederkomen; 1o. was het
voorstel te beschouwen als strijdig met artikel 150
der grondwet. Het bestaande reglement is geheel in-
gerigt naar, en gaat uit van, een beginsel van ver-
gadering te houden met gesloten deuren. Ook was
het voorstel 2o. in strijd met de grondwet in het al-
gemeen, als waarbij alleen, en alzoo bij exceptie,
aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal het regt
is toegekend, om in het openbaar met daarbij ver-
melde restrictien vergadering te houden, terwijl der-
halve aan geene andere kollegien dat regt wordt
toegekend. 3o. Behoort het voorstel niet tot de magt
der provinciale staten, als welke alleen de belangen
der provincie hebben te behartigen, terwijl ten deze
eene algemeene bepaling voor de provinciën zou wor-
den vereischt. Hierbij werd tot opheldering van dit
punt eene ministeriele circulaire van 1829 overge-
legd. 4o. Ward mededeeling gedaan van eenen ande-
ren ministeriëlen brief, zeer onlangs ingekomen,
waarbij de beslissing werd uiteengezet, door Z. M.
den koning (den raad van state gehoord) in een ge-
lijksoortig geval in Limburg voorgekomen, gegeven
zijnde, en waaruit bleek, dat de staten van gemel-
de provincie hunne magt waren te buiten gegaan.
De heer voorzitter gaf den heer voorsteller daarop
in overweging zijn voorstel in te trekken, terwijl ande-
ders aan de vergadering zou moeten worden voorges-
teld, hetzelfde buiten deliberatie te houden. Nadat
de heer voorsteller hierop kortelijk het woord had
gevoerd, verklaarde hij zijn voorstel niet in te
trekken, en daarop werd het buiten deliberatie
houden van hetzelfde voorgesteld, en, op grond, van
de eerste consideratie, daartoe besloten, naar men
vermeent, zonder eenige tegenspraak.

Zwolle, 8 juli. Heden is de tentoonstelling van
»spoorwegen, van de Overijsselsche nijverheid en kunst
in de tentoonstelling te Kampen, door
den heer staatsraad-gouverneur dezer provincie, in
tegenwoordigheid der leden van de provinciale com-
missie, het stedselijk bestuur en eene commissie uit
de kamer van Koophandel en fabrieken te Kampen,
plechtig geopend.

Dit is de derde tentoonstelling, die in Overijssel
wordt gehouden.

De regering der stad Kampen heeft zich beijerd,
om, onder goedgunstige medewerking van de directie
der spoorwegen, deze belangrijke tentoonstelling in uit-
muntende aanleg en uitvoering, met veel smaak,
smaak en smaak, te doen plaats
houden, en de tentoonstelling van de spoorwegen
aan deze tentoonstelling van de spoorwegen te verbinden
worden, en 200000 gulden, waarvan de opbrengst, en
aankoop der kosten, besteed wordt tot aankoop der

gekozen stukken, en waarvan de inzenders genegen
zijn, om er zich, ten eenen, opgegeven prijs, van te
ontdoen.

Deze maatregel zal als vreeger strekken om eenen
willigen aftrek te verzekeren; deugdelijkheid van
waar is wel de beste aanbeveling, maar onkunde in
hetgeen ons eigen land aanbiedt, is dikwijls eene
mede-oorzaak, dat men bij vreemden ontbiedt wat
wij-zelfen goedkoop en steen goed kunnen leveren.

Arnhem, 9 juli. Men verneemt, dat het staats-
examen, tot toelating op de hoogeschoolen, dit jaar
den 2den der volgende maand alhier eener aanvang
nemen zal; ruim 250 jongelieden hebben zich daar-
toe reeds aangemeld.

PROVINCIALE STATEN VAN GELDERLAND.

Zitting van dinsdag 7 juli 1846.

Bij het aflezen der namen waren afwezend, de
heeren: *A. baron van Heeckeren tot de Wierse*,
H. W. baron van Aylva van Pallandt van Waar-
denburg en Neerijnen, *H. A. J. baron van Iiter-*
sum, *A. W. C. W. baron van Pallandt van Barl-*
ham, *W. J. E. baron van Lijnden*, *A. W. C.*
baron van Nagell van Ampsen, *R. W. baron van*
Lijnden, *F. C. T. baron d'Isendoorn à Blois tot*
Cannenburg, *H. J. C. G. baron van Heeckeren van*
Enghuizen, *J. F. H. J. E. Mackay*, *J. C. H. P.*
baron Sweerts de Landas, *J. A. P. baron van*
Brakell van Doorwerth, *mr. E. G. Ardesch*, *mr.*
J. Thooft, *mr. J. J. van Hasselt*, *W. Coops*, *F.*
H. A. P. van Erckelens, *A. van Barneveld*, *mr.*
H. J. Thooft, *J. A. J. baron Sloet*, *G. Smits*,
G. B. Dutry van Haasten, *mr. N. G. Francken*
en *M. J. Versteegh*.

Nadat door den griffier het gebed gelezen was, doet
de heer gouverneur voorlezen een besluit des konings,
waarbij Zijn H. Ed. Gestr. gemagtigd wordt tot het
bijeenroepen dezer gewone vergadering en opent de-
zelfde in naam des konings.

De heer gouverneur doet voorlezen een koninklijk
besluit, waarbij aan den baron van Heeckeren van
Kell, op deszelfs verzoek, ontslag is gegeven als gou-
verneur der provincie Gelderland en daartoe geroepen
Lodewijk Napoleon greve van Randwijk.

Zijn H. Ed. Gestr. hield na eene korte toespraak voor,
om eene commissie van drie leden naar Ruurlo te zen-
den, om aan den baron van Heeckeren van *Kell* aan
te bieden de dankbetuigingen der vergadering voor al
het goede en nuttige in het belang der provincie ver-
rigt en de afscheids-groete bij het verlaten der hooge
betrekking, door dezen geachtlen staatsman gedurende
eene zoolange reeks aan jaren bekleed.

Nadat het voorstel aangenomen was, benoemt Z.
H. E. Gestr. tot leden der commissie de heeren baron
van *Brakell tot den Brakell en Vredesteyn*, *Jhr.*
Engelen van Pijsweerd en *mr. H. F. van Meurs*.

De gouverneur geeft kennis, dat verschillende leden
schriftelijk kennis gegeven hebben, verhinderd te zijn,
deze vergadering bij te wonen, zijnde de heeren: *van*
Nagell van Ampsen, *Mackay*, *Iitersum*, *Erckelens*,
Ardesch, *Coops*, *Hummelinck*, *A. van Barneveld*,
J. A. J. baron Sloet en *Smits*, en stelt voor, dit
voor notificatie aan te nemen. Dien overeenkomstig
wordt besloten.

De heer gouverneur geeft kennis van het aanden
baron *H. E. van Dorth tot t Medler* verleende
ontslag en doet voorlezen een koninklijk besluit,
bij hetwelk de beschikking van gedeputeerde staten,
waarbij dat ontslag was toegestaan, wordt goed-
gekeurd.

Wordt gelezen een brief van den voorzitter der
»ridderchap, waarbij kennis wordt gegeven van de
»voor dien stand gedane keuzen ter vervulling der
»bestaande vacature door het overlijden van den heer
A. C. J. baron Schimmelpenninck van der Oije,
en het verleend ontslag van den heer van *Dorth* en
twee relazen van de stemningen, deswege gehouden.

Z. Exc. geeft kennis, dat door beide gekozenen
zijn overgelegd de gevorderde bewijsstukken, en
vraagt of iemand de voorlezing verlangt; dit wordt
door niemand begeerd.

Is gelezen een relaas der stemming, in den raad
der stad Nijmegen gehouden ter vervulling der va-
»cature door het overlijden van den heer *L. Heijme-*
rijns, en kennis gegeven van de overlegging
der gevorderde bewijsstukken als boven, en gelijke
vraag over de voorlezing.

Ook deze wordt door niemand verlangd en besloten

tot de admissie; waarna de nieuw benoemde leden
voor de ridderschap: de heeren *E. baron van Byt-*
den en *O. W. A. greve van Byland van Mariën-*
weerd en voor de stad Nijmegen de heer ... *Guijot*,
worden binnengeleid en beëdigd en nemen zitting.

De gouverneur doet voorlezen eene missive van
Z. Exc. den heer minister van binnenlandsche zaken,
waarbij eenige verandering verlangd wordt in de
volgorde der onderwerpen, bij het provinciaal ver-
slag behandeld, en geeft kennis, dat aan dat verlangen
bij het verslag, hetgeen hij ter tafel overlegt en reeds
aan de leden is rondgedeeld, voldaan is.

Door Z. H. E. Gestr. wordt ter tafel overgelegd het
ontwerp der huishoudelijke begrooing over 1848 en
1849, en deze, op Z. H. E. Gestr. voorstel, gesteld
in handen eener commissie, bestaande uit de heeren
van *Wassenaar Katwijk*, van *Randwijk*, *E. v.*
Voorst tot Voorst, *mr. J. Thooft*, *Brandsen van*
de Zijp, *Bijleveld*, *F. S. op ten Noort*, van *Nij-*
pen van Sevenaar en *J. L. Ungroev*.

Wordt gelezen een besluit van de provinciale begrooing over 1846 wor-
»goedgekeurd, doch de beschikking aangehouden op
»de twee posten en den ontslag, betrekking hebbende
»tot de 8 pct. van de opcenten, op de personen be-
»trefende, voor het fonds voor kwade posten afgetrokken
»ter zijde van de provincie, van eene commissie
»van den heer minister van financiën, van eene dergel-
»ijke van den heer minister van binnenlandsche zaken
»en van een koninklijk besluit, aangaande de be-
»bende tot den bedoelden ontslag, waarbij ten
»deswege in omtang op de begrooing van het voor-
»jaar uitgetrokken som wordt doorgetaald en ten al-
»dere de opbrengst van de opcenten op de personen
»belasting vermindert met de 8 pct. voor kwade posten.

Die stukken worden ter inzage van de leden ter-
»dergelegd, om ter gelegeerheid te worden voorge-
»houden.

Wordt gelezen een besluit van gedeputeerde staten
»waarbij de gemeentebesturen, polderbesturen, en
»zijn verzoeken van de beschikkingen in het voor-
»jaar op de aanvragen om subsidien genomen. Aan
»gedragen voor kennisgeving.

Ter 1ste van de begrooing over 1847, en gesteld in handen der
»commissie, reeds benoemd tot het onderzoek der hu-
»houdelijke begrooing, met aandrang, om ook de-
»te onderzoeken en daarvan verslag uit te brengen.

Wordt gelezen een adres van eenige bestu-
»ren van gemeenten, gelegen aan den straatweg van
»de Zuffertse en gericht aan de staten dezer
»provincie, kragende over het afdrukken van den wa-
»borg, door haar op zich genomen voor de route
»verschuldigd op het kapitaal, 181,000 guldens, van
»dezen weg opgehoofd, en verzoeken, of dat in
»eene belage van de provinciale schulden moge oord-
»verleend, en het tot de toelating aan die verp-
»ting in staat te stellen, of dien waarborg voor
»provincie over te nemen.

Wordt gelezen een adres van de burgemeester
»Heem, Heerde, Hpe en Apehoorn, betrekking
»hebbende op die gemeenten aangehoorden, van
»weg van Halton naar het Loos, verzoekende eene
»lage voor drie jaren voor het onderhand van de
»weg; wordt gesteld in handen van de heeren
»van *Zuylen van Nieuvelt*, *van*
»en *G. W. van Zuylen van Nieuvelt*, om daarop
»slag te doen.

Wordt gelezen een voorstel van gedeputeerde
»staten, tot het verleenen eener belage van 76000
»hat aanleggen van eenen grondweg, van
»naar Ede, en allende straatweg, de straatweg
»te verbinden, en met Ede in verband
»te stellen met den spoorweg.

Wordt gesteld in handen van de heeren van
»van *Bartham*, van *Heeshoven*, van *Kell*,
»*A. J. W. Sloet*, *R. O. H. van Nijmegen*, *G. W. v.*
»*Zuylen van Nieuvelt* en *J. Kerkhoven*, om te dien
»van verslag.

Wordt gelezen een adres van de gemeentebestuur
»van Ede en Barneveld, strekkende tot onderstaande
»van Ede en Barneveld, verzoeken, om de beschikking
»handen van diezelfde commissie, van Ede en Barneveld.

Wordt gelezen een voorstel van gedeputeerde sta-
»ten naar aanleiding van een besluit, ten vorigen jaare
»homas, betreffende het verbeteren van den weg
»Alphen naar het veer te Lingen. Daarbij wordt
»meide, dat een tweededig verlangen is genit, of dat
»staten een belage van 12,000 guldens verleent
»het onderhand van den weg, voor rekening der
»provincie alleen; of dat, zonder afdreeming van het
»derheer, eene belage van 20,000 zal worden
»leand, en de verkoop van twintig jaren, de weg
»eigendom der provincie zal worden; en op voorsel
»dat door de staten, zonder afdreeming van de

persoonlijke, regstreekse ondergeschiktheid verstaan moet.

Persoonlijk ondergeschikt. In lichamenlijk dienstbaar, wanneer het lichaam, met behulp of zonder behulp van den geest, ten dienste moet staan aan den bovengeschiede, — is degené, die als machine gehoorzamen moet, en dus als redelijk en sedeljk wezen ophoudt te bestaan.

Regstreeks ondergeschikt beteekent: ondergeschikt, zonder uitzondering, zonder dat eene uitvragt geldig of mogelijk is; — niet zijdelings of ten gevolge van des persoons officie, maar **direct, persoonlijk ondergeschikt!**

Ei, mijnheer de minister! zoudt gij niet denken, dat gij u vrij juist en volkomen hadt uitgedrukt, zeggende: de slaaf is persoonlijk, regstreeks ondergeschikt aan zijnen meester, en door dezen naar willekeur verkoopbaar!

Volgens des ministers theorie, nu, mijne lesers! is de stads-, ambts- of dorps-geneesheer een zoodanig persoon, een slaaf, maar die niet naar willekeur des gemeentebestuur kan verkocht worden; die met den hooft in de hand alle complimenten en caprices van eenen burgemeester of een raadslid moet afwachten. Stelt eens, bij voorbeeld, tegen elkander over het raadslid (bakker, grutter, smid, verwer, of wat hij zij), die de leverantie aan de stad of het dorp in zijne affaire heeft, en daardoor wel niet persoonlijk, noch regstreeks, noch tijdelijk ondergeschikt, maar integendeel, en gedurig, en indirect, en zedelijk afhankelijk is — want bij den minsten tegenstand verliest hij de leverantie of klandisie — en den stads-arts, die, zoo als wij het gemeend hebben, en zoo als het billijk is, onafhankelijk van het bestuur, aan zijne instructie verbonden is, en alleen afzetbaar, wanneer hij deze overtreedt; — stelt hen tegen elkander over: De geneesheer is aan dezen afhankelijkén grutter, bakker, smid of verwer **persoonlijk, regstreeks ondergeschikt!**

Deze bespottelijke stelling (ministeriële dispositie) laat de ministeriële gevolgtrekking toe, dat de gemeenteraad haren geneesheer, als zijnde **persoonlijk, regstreeks ondergeschikt**, bij ontstentenis van bode, of veldwachter, of nachtwacht, zou kunnen dwingen, de functiën van genoemde personen tijdelijk of als noodhulp te vervullen!!!

Indien de minister eene resolutie genomen had, bepalende, dat een geneesheer niet verkiesbaar was, omdat onafhankelijke personen, zoo veel mogelijk, uit alle besturen, en dus ook uit alle gemeentebesturen moeten worden geweerd, — zoo was zij alleen onregtvaardig; nu heeft hij het gansche korps van geneeskundigen, door zijn argument **regstreeks, persoonlijk ondergeschikt**, in het gezigt geslagen en even grievend beledigd, als toen hij iets over lasteren tegen den heer van DAN MOMPENDE.

Wij zouden hiermede kunnen eindigen, den minister of zijne dagbladen verzoekende, ja biddende en smeekende, ons te bewijzen, dat wij ongelijk hebben, eene resolutie voor ongerijmd en bespottelijk houdende, die vaststelt, dat een door het gemeentebestuur aangesteld geneesheer (*facto*) wilsen tot het opvolgen zijner instructie (verplicht) **persoonlijk, regstreeks ondergeschikt** zij: — *perinde ac cadaver!*

Eenige korte woorden rigten wij aan alle geneeskundigen, (verzoekende andere dagbladen, dit geheele stuk, of bij wijze van extract, of door overname meerdere openbaarheid te verschaffen) opdat zij gedachtig worden aan de spreuk: die zich-zelfen helpt, helpt God!

Mogen dan de artsen, wetende, dat hun vak onder alle vakken het slechtst beloond en het meest verwaarloosd wordt, in iedere grootere stad eenten geneeskundigen kring vormen; met de artsen der omliggende streken, gelijk zoodanig te Zutphen bloeit, ten doel hebbende, de wetenschappelijke kennis te bevorderen, en de eere van den geneeskundigen stand te handhaven; zodat die vereenigingen, als een net over het vaderland verspreid, eene hoofdvergadering verkiesbaar, het welke de magt verleent moet worden, om te beslissen, welke maatregelen genomen worden, om te verhoeden, dat de onafhankelijke stand van medicinsche doctor of geneesheer, wiens loon getijd is aan het verdigen van het lijden van zijne broeders en zusters, en in de uitoefening als zoodanig een waarachtig priester van ongewaardeerde waarde is, niet verongelukt worden; noch een zijner leden tot een naar van heering, of slecht verdedigd, of zelfs getuigd met een huucht, gehoorzamen *perinde ac cadaver!* Dr. ...

JAARLIJKSCH VERSLAG van heeren gedeputeerde staten van de heeren staten der provincie Gelderland, gedaan in de vergadering van den 7den juli 1846.
(Fervolg en slot van no. 148.)

Landbouw en veeteelt.
Men is in het algemeen in 1845 met de oogstrijder tarte, hoekruits, wagen, gasst en hooft, etc vreden geweest. Het water-koolzaad is meestal mislukt, doch het in sommige streken genaamde zomerzaad leverde een goed gewas op. De winter- en zomer-uitkomsten, daar de prijzen voldoende waren. De veevoederen, paarden- en dierveevoederen, schonken aan de verhoovers eene winst, waarvan men zich geen voorbeeld kan herinneren. In de meeste streken zijn de aardappelen geheel mislukt, en op de aangronden slechts een geringe oost. De derde kersst kwam; hebbende voorts de grove soorten minder dan de sijne van de ziekte geleden. De knollen, pèl en aardappel-

wortelen, gelijk ook de spurrie, slaagden wel. — Over het algemeen was de groei van dief gras en de inzameling van het hooft gewenscht; maar aan de Alaver had de strenge winter, vooral op de klei, veel nadeel toegebracht. — De gezondheidsstoestand der runderen was gunstig, nademaal de gevallen van longziekte, voor zoo verre die bij het provinciale bestuur bekend zijn geworden, in het jaar 1845 minder talrijk zijn geweest, dan in vorige jaren, zoo als blijkt uit den aan het slot van dit verslag sub A gezeyden staat. — De hater werd in genoegzame hoeveelheid gewonnen en de prijzen waren hoog. — De paardenfokkerij is niet toegenomen, doch de uitvoer naar Frankrijk en Duitschland veel. De wedloopen en hardraverijen der sociëteit tot aanmoediging en verbetering van het ras in Nederland (hoedanige mede in de nabijheid der stad Arnhem zullen worden gehouden) zullen buiten twijfel ook op die fokkerij gunstig werken. — De vette schapen en de wol vonden gereedelijk afrek. — Onder de varkens openbaarde zich in sommige oorden, vooral in de Lijmers en in de gemeenten Gent, Millingen en Ubbergen, eene ziekte, die vele volwassenen medesleepte. Jonge waren op de markten in menigte, doch van uiterst geringe waarde. De meeste gemesten werden vroegtijdig en half vet geslagt. — De menigvuldige regen was voor de bijen nadeelig. — De markten zijn ruimschoots en voor billijke prijzen van groenten voorzien geweest. — De vruchtboomen bloeiden heerlijk, doch in plaats dat de half-ontwikkelde bloemen openzich wende, bleef de meeste gesloten en men vond in het hart ongedierte. — De boomkwekerijen hebben door de langdurige en late vorst veel geleden. — Het akkermaalshout gaf ruim rekening; de run en het schelhout hielden goeden prijs, gelijk ook het weerd, elzen en esschen hakhout. Het riet is goed gewonnen. — De denrups heeft zich, blijkens den achter dit verslag sub B geplaatsten staat, weder schrikbarend verveerd en meer en meer onze sparrenbosschen op de Veluwe vernield. — De Imbosch onder Roosendaal is het vorige jaar voor de helft en in 1845 geheel bedorven. Ook in het Loehensche bosch, onder Brummen, Heerde en in de Delle, heeft dit ongedierte groote verwoestingen aangerigt. — Op het voetspor van hetgeen in andere gewesten wordt gevonden, hebben eenige landeigenaren zich vereenigd tot de oprigting eener Geldersche maatschappij van landbouw, ten doel hebbende het bevorderen van den bloei en den vooruitgang van akkerbouw, veeteelt en houtteelt in deze provincie. — Door den koning is tot die oprigting het vereischte verlof verleend, onder de gewone voorwaarde, dat de maatschappij zich zal gedragen naar de algemeene wettelijke en andere verordeningen hier te lande bestaande. — Deze instelling heeft zoo veel bijval gevonden, dat dezelve reeds meer dan vijf honderd (*) leden telt, en dat in de meeste oorden van dit gewest afdelingen zijn daargesteld, terwijl de hoofd-afdeeling, in de hoofdplaats der provincie gevestigd, haren voorzitter en secretaris heeft benoemd (*). — Eerlang wordt eene mededeeling van de grondslagen, waarop de maatschappij gevestigd zal worden, te gemoet gezien, ten einde deze aan 's konings goedkeuring te onderwerpen. — Wij vleijen ons, dat deze oprigting heilzame vruchten zal opleveren door de verbetering van de wijze van landbouw, die op sommige plaatsen nog wel wat te wenschen overlaat.

Jagt en visscherij.
De groote jagt is in 1845 geopend geworden op den 17den september en gesloten op den 20sten december daaraanvolgende. — De jagt op ganzen en eenden is gesloten geworden op en met 1 maart en die op de waternippen op en met 1 mei jl. — Het weispel van kwartelen mocht alleen worden uitgeoefend van 1 mei en met 15 juni. — Op het Loo hebben weder herhaalde valkenjagten plaats gehad, waardoor vele vreeddelingen derwaarts worden gelokt. — Het geveldde Soerderbosch is niet verkocht, waardoor anders een der beroemdste reijerjagten van Europa vernietigd geworden zoude zijn. — Door onze visschers werd in de Zuiderzee bijna geene ansjovis gevangen; haring, daarentegen, wel, en dus ook veel bokking geboekt. — De Noordzeevisch was zeldzaam. Onder de gewone bepalingen is de visscherij op de rivieren gesloten geweest van 15 maart tot en met 30 april jl.

Geboorten en werken.
In het onderhoofd der provinciale gebouwen wordt onder het oog van den hoofd-ingenieur en meereendeels doot middel van aanbesteding voortgezet. — De toestand derzelve geeft geen grond tot aanmerkingen. — De vergrooting en verbetering van het roomsch-katholijke weeshuis te Nijmegen is tot stand gebracht, en het oude burger-gasthuis aldaar zal worden vergroot. — Het bij de voorwaarden van aanneming bepaalde tijdstip tot de voltooiing van het stedelijk gast- of ziekenhuis te Arnhem zal in het aanstaande najaar vervallen. — Te Groenlo is, van wege het roomsch-katholijk ambestuur, zoo goed als afgewerkt een gebouw, waarin oude lieden en kinderen zullen worden opgenomen, verpleegd en van werk voorzien.

Hampfen en onheillem.
Wij zullen hier niet verder ingeven over de mislaking van den aardappelvoortplanting in dit verslag zeds herhaaldelijk melding is gemaakt. — U Ed. Gr. Achth. gelieven zich te herinneren, dat dit onderwerp in de buitengewone vergadering van januari j. breedvoerig behandeld en in de zitting van den Saten dier maand, no. 1, onder anderen, besloten is, door eene commissie, bestaande uit U Ed. Gr. Achth. medeliden Baron van Balveren, J. Thooft en Duijry van Hapften, aan Zijne Majesteit den koning, bij een door ons, in den geest dezer vergadering geredigeerd adres, eerbiedige vertoogen te doen tegen het aan zijde der regering aangenomen beginsel, om van rijks wege geen onderstand te verleenen. Wij onderstellen, dat voorschrevene staatscommissie den nitalag harer pogingen aan U Ed. Gr. Achth. zal rapporteren.

Wij vleijen ons, met dit verslag de opgelegde taak te hebben vervuld, en voegen daarbij den wensch, dat het der Voorzienigheid behagen moge, de welvaart onzer belangrijke provincie al meer en meer te doen toenemen en haar voor groote rampen te behoeden.

Aldus gearresteerd te Arnhem, den 19den juni 1846.
De gedeputeerde staten der provincie Gelderland, van aanzwijk.
Ter-ordonnantie van dezelve,
De-griffier der staten,
M. J. VITTIJNS.
Voorzitter der Staten, Mr. W. L. F. C. ridder van Raipard; secretaris dr. W. C. H. Sturing.

STAAT der aan de longziekte gestorven runderen in Gelderland, sedert het uitbarsten der ziekte in 1832 tot en met den jate 1845.

Jaren waarin de ziekte heeft gewoed.	Getal gemeenten waarin zij heeft geheerscht.	GESTORVENE RUNDEREN.					Aanmerkingen.
		Koefien.	Stierop.	Ossen.	Kalveren.	TOTAAL.	
1833	1	26		15	10	51	In het hierin vermeldé tijvak heeft de longziekte in 83 gemeenten van de provincie Gelderland geheerscht.
1834	9	92	3	24	29	148	
1835	10	160	6	29	66	261	
1836	17	185	7	19	42	253	
1837	23	232	1	44	33	310	
1838	30	224	5	14	35	278	
1839	31	175	2	19	29	225	
1840	28	188	9	32	20	249	
1841	38	287	2	68	39	396	
1842	25	211	2	52	31	296	
1843	24	121	8	33	27	189	
1844	33	191	4	8	45	248	
1845	25	71	2	16	18	107	
Totaal	242	2462	51	373	424	3011	

B. STAAT, aanwijzende de dennenbosschen in de provincie Gelderland, door de gestreepte Dennerups aangetast en hetgeen van dezelve vernield is, in de jaren 1844 en 1845.
Met * getekend waren in 1844 reeds aangetast.

GEMEENTE.	BENAMING.	Grootte b. r.	Aangetast b. r.		Ver-nield b. r.	Onderdom.	
			b. r.	h. r.			
Arnhem	Kemperberg	70.80	61.80	43.05	30—40	Groot- bev. 30	
	Vvarnsborn		23.00				
	Sonsbeek		116.00				
	Zijpendal		14.00				
	Stadsb. of Valkenhuizen	98.00	98.00				50—60
	Angerenstein		3.05				
Rosendaal	Galgenberg		6.00				
	Ligtenbeek		gering.				
Ede	Papendal						
	Plakdeel a	59.00	59.00	59.00	20—30		
Renkum	Plakdeel b	17.05	17.05		50—60		
	Imbosch	450.00	450.00	440.00	20—30		
Apeldoorn	Sijsselt	120.00	116.00	40.00	20—30		
	Hindskamp	150.00	150.00	50.00	20—25		
Epe	Bosch v. Prins	20.00	20.00	20.00	41		
	Id. van Alphers	83.00	83.00	83.00	20—30		
Heerde	Id. v. Romondt	10.00	10.00				
	Loenens. bosch	53.00	53.00				
Oldebroek	Loenens. bosch	57.00	57.00				
	Logtenberg	20.00	20.00		50		
Ermelo	Heerderdelle	425.00	250.00	250.00	30		
	B. v. Mollerus	27.00	14.00				
Brummen	Id. v. Engelenb.	32.00	29.00				
	Essenburg	800.00	400.00				
Rheden	gansche gem.		73.00				
	Beekhuizen	136.00	gering.				
Groesbeek	Neder-Rh. wald	16.85	10.00				
	Elicenberij	45.00	30.00				
Zelhem	Binnenwald	149.00	40.00				
	Muntberg	28.00	15.00				
's Heerenberg	Kom bij Papenbrunk	22.00	10.00				
	Zelhems. Zand	500.00	30.00				
Wageningen	Hier en daar in gering aantal						
	Geene opgave						
			2268.00	985.05			
Waarvan in 1844 vernield werden				359.			

Abvertentien.
Bekendmaking.
Gelderland, van den 27sten Mei 1846, is in hooge beroep bevestigd het vonnis der Arrondissements Regbank te Arnhem, op den 23sten October 1845 gewezen, waarbij tusschen den Hoog Wel Geboren Heer Jonkheer **FREDERIK ALEWIJN** en de thans hier gewoond hebbende te Brummen, en zijne Echte zinn verblif **CHRISTINA OUB** **MEE**, welke te Brummen, **SCHIEDING** van **TABEL** en **RED** is uitgesproken, met als de gevolgen, daarop, volgens de Wet, verbonden.
Hetgeen Certificeert
C. F. TROOST,
Procureur der Edecheresse

Waden Galop voor Piano.
door
R. MARX.
Te koop bij de Heeren **J. ADELINK**, N.
Ter-ordonnantie van
Don 9 JAN 1846 2 Palm 5 Duim. get. O. B. get.
Te Arnhem, bij **C. A. THLEME**, Boekdr.